

Impresum

Izdavači:

Institut za istraživanje hibridnih sukoba

Teslina 10, Zagreb

Konrad-Adenauer-Stiftung

Banjavčičeva ul. 5, Zagreb

Izlazi dva puta godišnje

Glavni urednik: doc.dr.sc. Gordan Akrap

Urednici: Assoc.Prof.Dr. Polona Šprajc, Holger Haibach

Organizacija: Marko Prusina

Dizajn naslovnice: Davor Maričić, institut.hr

Prijevod: Alex Tessin

ISSN: 2757-1157

God. 1, broj 1.

Zagreb, prosinac 2020

Contents - Sadržaj

Intro- Holger Haibach	3
Uvod – Holger Haibach.....	6
Intro - Gordan Akrap	9
Uvod – Gordan Akrap	11
Intro – Polona Šprajc	13
Uvod – Polona Šprajc.....	14
Croatia and Western Balkans States (WB6) – Bosnia and Herzegovina.....	15
Hrvatska i države zapadnog Balkana (WB6) – Bosna i Hercegovina	65
Croatia and Western Balkans States (WB6) - North Macedonia....	111
Hrvatska i države zapadnog Balkana (WB6) – Sjeverna Makedonija	148
EU and Western Balkan states (WB6) – Montenegro	182
EU i zemlje zapadnog Balkana (WB6) – Crna Gora.....	228

EU and the WB6

Intro- Holger Haibach

Dear reader,

This is the first in a series of publications that will discuss Croatia's and the European Union's relationship with the Western Balkans region and the overall developments in these countries (called, in short, WB6). We had begun this project with the hope of holding discussions beneficial and helpful to Croatia and the European Union as well as to the aforementioned states. Croatia – for the first time since its accession in 2013 – took over the Presidency of the Council of the European Union in the first six months of 2020.

The first publication focuses primarily on Bosnia and Herzegovina, Montenegro and North Macedonia. It provides for a high-quality overview of the bilateral and trilateral relations of these countries, with insights that will be expanded further in the publications to come.

The times in which we find ourselves today place before us complex challenges, which our European societies will have to learn to solve and overcome. The European Union plays an active and important role in the region. This is especially true given the unforeseeable future developments and trajectories of another traditional partner of the region, the United States.

European decision makers and societies are well aware that if the WB6 region was left without proper engagement, the ensuing political void would attract other actors. It is in the interest of the European Union, therefore, to create a proactive environment which will deal with developments in these countries that would otherwise give rise to and increase this political void.

Because of this, we decided to explore and discuss a range of topics to deepen our comprehension of EU's enlargement policy and the activities of other foreign actors, so as to be able to discern more clearly the processes and tendencies unfolding in the region.

With the arrival of a new executive administration in the United States, led by a President well versed in the history and dynamics of the region, we may expect new developments in the months and years to come.

I would also like to emphasize the importance of membership in NATO, not only for the purpose of territorial security, notably of the WB6 countries. Membership in NATO, precisely due to the security which it offers, helps support and promote an environment beneficial for investments and therefore economic growth. Unfortunately, the WB6 countries still exhibit political, economic and social volatility and therefore remain insecure. Further progress on their path towards EU membership as well as membership in NATO will substantially promote their stability.

Global developments require of the EU to establish its proper role and mission in the world and to assume responsibility for the provision of solutions to challenges that can only be met through strengthened European and global cooperation. The same is true of the Western Balkans region, where foreign actors are vying for influence as part of their global competition. Last, but not least, the EU needs to further emphasize and support the promotion of its basic values in the countries of the region.

The COVID-19 pandemic has given us the most recent example how foreign actors attempt to exploit challenges put before the region in order to expand their influence, while at the same time attempting to paint the EU as a second-rate player. The narratives

surrounding the provision of humanitarian assistance given by the EU to help combat this crisis often distorted the reality with respect to the actual size of European contribution. In our view, Europe was, at least initially, somewhat caught off guard in responding to these distorting narratives.

For the benefit of the Western Balkans region and Europe as a whole, the EU will have to finally come up with a joint concept of how it wants to deal with the region, in order to be able to act in a more focused, purposeful and proactive way.

Holger Haibach
Konrad Adenauer Foundation Zagreb

EU i WB6

Uvod – Holger Haibach

Poštovani čitatelju,

ovo je prva u nizu publikacija koja govori o odnosima Hrvatske i Europske unije s regijom zapadnog Balkana te o cjelokupnom razvoju u tim zemljama koje i skraćeno nazivamo zemlje WB6. Ovaj smo projekt započeli s nadom da ćemo održati rasprave koje će biti korisne za Hrvatsku i Europsku uniju, kao i za gore spomenute države. Hrvatska je – po prvi puta od pristupanja 2013. godine - preuzela predsjedanje Vijećem Europske unije u prvih šest mjeseci 2020. godine.

Prva se publikacija prvenstveno bavila Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Sjevernom Makedonijom i pružila je visokokvalitetan pregled bilateralnih i trilateralnih odnosa ovih zemalja, s uvidima koji će se dalje obrađivati u budućim publikacijama.

Vremena u kojima se danas nalazimo stavljaju pred nas složene izazove, a naša će europska društva morati naučiti iste rješavati i prevladati. Europska unija igra aktivnu i važnu ulogu u regiji što osobito dolazi do izražaja u nepredvidivom budućem razvoju i putanji drugog tradicionalnog partnera u regiji, a to su Sjedinjene Države.

Pojedinci i društva koji u Europi donose odluke dobro znaju da bi politička praznina koja bi uslijedila privukla i druge aktere u slučaju da regija WB6 ostane bez odgovarajuće povezanosti. Stoga je u interesu Europske unije stvoriti proaktivno okruženje koje će se baviti razvojem u tim zemljama koji bi inače stvorio i povećao političku prazninu.

Zbog toga smo odlučili istražiti i raspraviti niz tema kako bismo produbili razumijevanje politike proširenja Europske unije i aktivnosti drugih stranih čimbenika, kako bismo mogli jasnije razabrati procese i tendencije koje se odvijaju u regiji.

Dolaskom nove izvršne uprave u Sjedinjene Države, predvođene predsjednikom koji je dobro upućen u povijest i dinamiku regije, mogli bismo očekivati novi razvoj događaja u mjesecima i godinama koji dolaze.

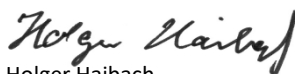
Također bih želio naglasiti važnost članstva u NATO-u posebno za zemlje WB6 i to ne samo u svrhu teritorijalne sigurnosti. Članstvo u NATO-u upravo zbog sigurnosti koju pruža, pomaže i u potpori i promicanju okruženja koje pogoduje investicijama, a time i gospodarskom rastu. Nažalost, zemlje WB6 i dalje pokazuju političku, ekonomsku i socijalnu nestabilnost i zato ih se smatra nesigurnima. Daljnji napredak na njihovom putu ka članstvu u Europsku uniju, kao i članstvu u NATO-u, značajno će promicati njihovu stabilnost.

Globalni razvoj zahtijeva od Europske unije definiranje vlastite uloge i misije u svijetu te preuzimanje odgovornosti za pružanje rješenja za izazove koji se mogu riješiti samo jačanjem europske i globalne suradnje. Isto vrijedi i za regiju zapadnog Balkana, gdje se strani akteri bore za utjecaj kao dio svoje globalne konkurencije. I na koncu valja spomenuti da Europska unija treba dodatno naglasiti i podržati promicanje svojih osnovnih vrijednosti u zemljama regije.

Pandemija COVID-19 naš je najnoviji primjer kako strani akteri pokušavaju iskoristiti izazove koji su nastali u regiji kako bi proširili svoj utjecaj, a istovremeno pokušavaju prikazati Europsku uniju kao drugorazrednog igrača. Narativi oko pružanja humanitarne pomoći koju daje Europska unija za borbu protiv ove krize često

iskrivljaju stvarnost s obzirom na stvarnu veličinu europskog doprinosa. Prema našem mišljenju, Europa je, barem u početku, bila pomalo zatečena u odgovoru na ove narative koji iskrivljaju stvarnost.

U korist regije zapadnog Balkana i Europe u cjelini, EU će napokon morati smisliti zajednički koncept kako želi postupati s regijom, kako bi mogla djelovati usredotočeno, svrhovito i proaktivno.

Holger Haibach
Konrad Adenauer Foundation Zagreb

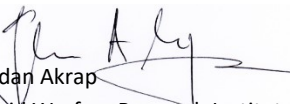
Intro - Gordan Akrap

The area of the Western Balkans has been, is and very likely will be a source of serious security challenges for many years that will come (political, economic, social, security, religious, ethnic ...). These challenges pose a serious problem both for those countries, for their immediate neighbourhood and for Europe as a whole. The intertwining and conflicts of different interests of other regional and global "players" in this area slows down the process of building effective societies and states based on the rule of law, equal rights to free and undisturbed life and development.

The pursuit for a minimum level of consensus on key points from the distant and recent past with the aim of building a sustainable and effective secure and stable future is the goal of these conferences. Encouraging open and honest conversations with as many stakeholders as possible creates the basis for seeking answers to the goals. In this sense, we sought answers from relevant and credible speakers who can offer us a framework for a clearer view of the truth about the processes affecting events in the Western Balkans. We have deliberately moved away from the political correctness terminology because such terminology often prevents us from perceiving objectively, completely, and reliably situation as really is. No matter how gloomy this reality may be, and often is, it is fraught with many other smaller and more powerful challenges.

Where there is no communication between parties who have different opinions, there is also no opportunity to find answers to challenges. The communication offered by this series of conferences represents an optimistic view towards building stable and secure relations in the Western Balkans for the benefit of these societies, populations, states. Building stable and secure prosperous communities in the Western Balkans should be one of the key interests of Europe and the world.

During the preparation of this publication we did not make corrections to the contents of individual presentations because we did not want to disturb or influence their originality. Only intervention in text was a integration (that was approved by them) of papers presented by colleagues Vuković and Milić during the opening session (thee: Montenegro) in a unique document that we are presenting here as their introductory paper. Therefore, there is a possibility that certain irregularities may be noticed in some places. We hope that they will not affect what we hold important: the content that we have here in this publication indicates that there is a will, desire, conditions and opportunities for all parties involved in building these societies and states, to communicate together with the aim of finding sustainable solutions that will be in line with the rules on which the EU is based on. Only in this way, by accepting the perspective of EU membership, can the area of the Western Balkans move away from the prejudices and stereotypes that have dominated the area in political and public terms for more than a century.

Gordan Akrap
Hybrid Warfare Research Institute

Uvod – Gordan Akrap

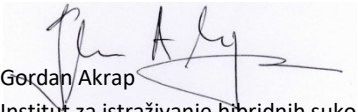
Područje zapadnog Balkana bilo je, jest i vrlo vjerojatno će još dugi niz godina biti izvor ozbiljnih sigurnosnih izazova (političkih, gospodarskih, socijalnih, sigurnosnih, vjerskih, etničkih....). Ti izazovi predstavljaju ozbiljan problem kako za te države tako i za njihovo neposredno susjedstvo te za Europu u cjelini. Preplitanje i sukobljavanje različitih interesa drugih regionalnih i globalnih „igrača“ na ovom malom prostoru usporava procese izgradnje učinkovitih društava i država temeljenih na vladavini prava i jednakim pravima na slobodan i neometan život i razvoj.

Identificiranje minimalne razine konsenzusa oko ključnih točaka iz dalje i bliže prošlosti s ciljem izgradnje održive i učinkovite sigurne i stabilne budućnosti, cilj je ovih konferencija. Poticanje otvorenih i iskrenih razgovora što je moguće većeg broja zainteresiranih strana stvara temelje za traženjem odgovora na postavljeni cilj. U tom smislu tražili odgovore od relevantnih i vjerodostojnih sugovornika koji nam mogu ponuditi dobar okvir za jasnije sagledavanje istine (bar one koju pojedini sugovornici vide kao takvu i koja nije nužno istovjetna s istinama drugih sudionika) o procesima koji utječu na događanja u zemljama zapadnog Balkana. Namjerno smo se udaljili od korištenja termina političke korektnosti jer nam takva terminologija često sprječava objektivno, potpuno i pouzdano sagledavanje stvarnosti. Bez obzira koliko ta stvarnost može biti, a često i jest, turbna i bremenita brojnim drugim manjim i snažnijim izazovima.

Tamo gdje nema komunikacije između strana koje imaju različita mišljenja, nema ni mogućnosti za pronalaženjem odgovora na izazove, sadašnje i buduće. Komunikacija koju ovaj niz konferencija nudi predstavlja optimističan pogled prema izgradnji stabilnih i sigurnih odnosa na području zapadnog Balkana u korist tih društava, stanovništva, država. Izgradnja stabilnih i sigurnih

prosperitetnih zajednica na području zapadnog Balkana treba biti jedan od ključnih interesa Europe i svijeta.

Tijekom izrade ove publikacije nismo unosili korekcije u sadržaje pojedinih izlaganja jer nismo htjeli remetiti niti utjecati na njihovu izvornost. Jedina je intervencija u tekst bilo integriranje izlaganja kolega Vukovića i Milića (tema: Crna Gora) u posebni dokument koji donosimo kao njihovo uvodno izlaganje u temu. Zbog toga postoji mogućnost da se ponegdje primijete pojedine nepravilnosti. Nadamo se da one neće utjecati na ono što je držimo bitno: sadržaj koji imamo ukazuje da postoje volja, želja, uvjeti i mogućnosti da sve strane koje sudjeluju u izgradnji ovih društava i država zajedno komuniciraju s ciljem traženja održivih rješenja koja će biti u skladu s pravilima na kojima počiva i EU. Jedino tako se, prihvaćanjem perspektive za članstvom u EU, područje zapadnog Balkana može odmaći od predrasuda i stereotipa koji o tom području već stoljeće dominiraju u političkom i javnom izričaju.

Goran Akrap
Institut za istraživanje hibridnih sukoba

Intro – Polona Šprajc

The time and space in which we live today puts us in unexpected challenges that we, as a society, will have to overcome. People, groups, organizations and society in general are all the more influenced by the unimaginable possibilities of networking and joint action, which frames, among other things, the red thread of conferences, which with the present texts show the connection between countries and especially between people. The social contacts we make day in and day out through virtual communication and networking are just a substitute for what we really need. If we go through all the influences that we experienced as an individual and society throughout history, from natural, demographic, economic, political, socio-cultural, the importance of human-to-human behaviour is the most pronounced success that we as a society can wish and welcome. I am glad that the flow of talks within the conferences has opened many sides of what we all know, to a certain extent we all welcome, and above all we promote the principle that man has always been and will be strong in cooperation with others. The organizational sciences already dictate the reversal of the possibilities that man in the past history has been able to do in a group and the possibilities that we create in today's modern times at the level of organizations as well as national and global connections. I believe that such discussions and communication will be an important springboard for all countries, which are already part of the global world today, and perhaps to a significant extent also veiled by the veil of perception. But we will get there. Together. Mutually.

Polona Šprajc
University of Maribor
Faculty of Organizational Sciences

Uvod – Polona Šprajc

Vrijeme i prostor u kojem danas živimo stavlja nas pred neočekivane izazove koje ćemo kao društvo morati prevladati. Na ljude, skupine, organizacije i društvo općenito znatno utječu nezamislive mogućnosti umrežavanja i zajedničkog djelovanja. To, između ostalog, uokviruje crvenu nit konferencija koje ovim tekstovima pokazuju povezanost između država te posebno između naroda. Društveni kontakti koje svakodnevno ostvarujemo virtualnom komunikacijom i umrežavanjem samo su zamjena za ono što stvarno trebamo. Ako prođemo kroz sve utjecaje koje smo kao pojedinci i društvo doživljavali kroz povijest, od prirodnih, demografskih, ekonomskih, političkih, sociokulturnih, važnost ponašanja čovjeka prema čovjeku najizraženiji je uspjeh koji smo kao društvo mogli poželjeti i pozdraviti. Drago mi je da je tijekom razgovora unutar ovih konferencija otvorio mnoge strane onoga što svi znamo, te u određenoj mjeri svi pozdravljamo, a iznad svega promičemo: načelo da je čovjek uvijek bio i da će biti jak tek kad surađuje s drugim ljudima. Organizacijske znanosti već diktiraju preokret mogućnosti koje je čovjek u povijesti mogao učiniti kao dio grupe te mogućnosti koje stvaramo u današnje doba na razini organizacije kao i nacionalnih i globalnih veza. Vjerujem da će ovakve rasprave i komunikacija biti važna odskočna daska za sve ove zemlje koje su već danas dio globalnog svijeta, a možda u značajnoj mjeri i zastrte velom percepcije. Ali stići ćemo tamo. Zajedno. Uzajamno.

Polona Šprajc
Univerza v Mariboru
Fakulteta za organizacijske vede